

Medlem, at det overraskede mig noget, at han i den Grad, som Tilfældet var i hans Udtalelser, vilde sætte disse Adresseunderskrivere i anden Klasse, om jeg saa maa sige. Jeg troede, at det ærede Medlem havde noget bedre Tro til Befolkningens Udvikling, end at han kan forudsætte, at Adresserne i al Almindelighed intet eller lidet betyde, og at Underskriverne enten ere narrede til at underskrive mod deres Overbevisning eller have gjort noget, de ingen Forstand have paa, ingen Indsigt i. Jeg vil overlade til det ærede Medlem, naar han kommer ud omkring i de Kredse, hvor man har underskrevet Adresserne, at udvikle den Opfattelse for Underskriverne, at de ere nogle umyndige Stakler, der have gjort noget, de ingen Besked vidste om. Saa lavt tror jeg ikke, man skal takserer den almindelige Befolkning, heller ikke i dette Tilfælde. — Naar Befolkningen ikke er med til dette — og det er den ganske sikkert i Almindelighed ikke, den følger ingen Trang til at faa den Ordning, den ønsker den ikke, den ønsker at blive fri for den — saa kunde man sige: Ja, men det ligger kun i Mangel paa Forstaaelse, naar Forslaget først er vedtaget, og naar man gør sig Umage for at sætte Befolkningen ind i, hvad det hele egentlig betyder, vil Befolkningen snart forsoner sig dermed og finde, at det er det bedste og rigtigste. Ja naturligvis vil Befolkningen finde sig deri, hvis man gennemfører en saadan Lov, men at den meget hurtig skulde komme til den rette, klare, dybe Forstaaelse af det Forhold, nærer jeg dog nogen Tvivl om. Det viser sig jo dog, at mange ansete og meget aandelig udviklede Mennesker i Landet ikke ere komne til den Forstaaelse. Jeg behøver blot at henvise til Landets Biskopper, der gennemgaaende ere imod den Ordning, som foreslaas i Regeringsforslaget. Om det saa er Biskop Rørdam, siger han vel, at det kan være det rigtige at komme dertil, og at en dybere Undersøgelse maaske vil føre til det Resultat, at det vil være det bedste for Kirken, men selv han fraaader dog Forslagets Gennemførelse i Øjeblikket, som det ærede Medlem jo vil have set, hvis det har læst hans Erklæring til Ende. Befolkningen vil aldeles overvejende finde, at det er en Reform, som den ingen Trang har til og ingen Brug har for, og den vil slutte som saa, at det er urigtigt, at man af Hensyn til nogle faa, et lille Mindretal i Befolkningen, maaske især Københavnerne, vil foreslaa, at alle over hele Landet skulle være

tvungne til at lade deres Ægteskab stifte uden for Kirken. Derfor gaa Adresserne ud paa — og jeg føler mig overbevist om, at de i den Henseende stemme med den almindelige Folkefølelse — derfor gaa de ud paa at sige: lad os beholde vor Frihed til som hidtil at gaa til Kirken og blive viede der; vi have ikke noget imod, at andre, som ikke synes om at komme i Kirken, kunne stifte deres Ægteskab uden for, vi forlange ikke andet end Frihed for os selv, samtidig med, at vi indrømme Frihed for andre. Det er et Standpunkt, som det forekommer mig, at frisindede Mænd meget vanskelig kunne imødegaa. Jeg for min Part vil i hvert Fald ikke gaa med dertil.

En anden Sag vilde det være, hvis der havde foreligget en afgørende Nødvendighed for at gaa med til en saadan Ordning, men jeg kan ikke erkende, at en saadan Nødvendighed foreligger. Det, der saa stærkt er fremhævet af den højtærede Minister under Forhandlingerne, det, der efter hans Fremhævelse maa siges at være den Nødvendighed, der foreligger, er dette, at Præsterne paa sine Steder ere blevne stillede i en vanskelig, ja i en umulig Stilling under de nuværende Forhold. Der er altsaa en Mangel, som bør afhjælpes. Men den kan meget godt afhjælpes, uden at man derfor behøver at paalægge hele Befolkningen Tvang.

Dernæst siger man — og det er egentlig den eneste Indvending af nogen Betydning, jeg har hørt mod det Ændringsforslag, der foreligger — at dets Vedtagelse vil være at indføre et første Klasses og et anden Klasses Ægteskab, Folk ville blive delte, nogle af dem ville faa blaåt Stempel og andre ville komme til at nøjes med sort Stempel, og det er meget uheldigt. Men jeg vil spørge: for hvem ville disse Ægteskaber da komme til at staa som første og anden Klasses? Det kan jo ikke være set fra Statens Standpunkt. Dersom det foreliggende Ændringsforslag gennemføres og bliver til Lov, saa vil der blive indgaaet Ægteskaber dels i Kirken og dels for den borgerlige Øvrighed. De ville begge være lige lovlige, de ville være foretagne efter de Regler, som Lovgivningsmagten har foreskrevet, og de ville fra Statens Standpunkt set være lige gode, lige gyldige. Der kan ikke fra Statens Side set være Tale om første og anden Klasse. — Men saa vil det vel maaske være fra Befolkningens Side, at en saadan Sondring vil blive opstillet? Hvis det imidlertid er rigtigt, saa rammer den Ind-